

185 Vestlandske hovedveg

Lund, Rogaland – Flekkefjord, Vest-Agder

Kjøreveg	1844	
Hengebru	1844	Brunr 10-0003
Hvelvbru	1844	Brunr 10-0002

Beskrivelse

Vegen over Tronåsen er ca. fem km lang, og bygd med åtte svinger à 180 grader på vestsiden av åsen. På østfra har den en stigning opp mot 1:3. Vegdekket består av delvis grus og delvis asfalt. Langs vegen er det satt opp stabbesteiner og smijernsrekkverk. Enkelte steder er det bevart mindre grustak der det har vært tatt masser i vegens brukstid. Et grensemerke i støpejern fra 1849 står ved fylkesgrensen. Den ene brua, Bakke bru, er ei kjedehengebru med kjeder av smidd stål og leddbolter. Den har en spennvidde på 53,5 meter. Landkarene og tårnene er i murt tilhugd stein, og brudekket er av tre. På brua er det påmontert skilt som forteller største tillatte aksellast. Bakkekleiva bru er ei steinhvelvbru med en total lengde på 13 meter. Brudekket er asfalt, materialene består av grovt tilhugd stein. Langs brua og brukarene er det bygd en tørrmur med smijernsrekkverk på toppen. Dette ble satt opp på 1980-tallet. Deler av vegen er fylkesveg, mens andre parseller brukes som atkomstveg og som turveg.

Historikk

Vegen ble bygd i perioden 1839 til 1844, og var en del av Vestlandske hovedveg. Vegen ble lagt i samme trase som en tidligere rideveg, da nordsiden av Lundevatnet var for bratt til at man vurderte å legge vegen der. Resultatet ble at vegen fikk en maksimal stigning på 1:3, og postverket måtte

visstnok bruke to hester i stedet for en på denne strekningen! Som del av veganlegget ble det bygd to bruer som krysset Sira. Den ene som er ei såkalt kjedehengebru, ble trolig bygd etter impulser fra England og etter tegninger av vegmester Georg Daniel B. Johnson. Begge bruene har blitt forsterket i løpet av sin brukstid, og på kjedehengebrua ble bæresystemet av tre byttet ut med stål i 1930-årene. I 1931 ble deler av vegen brukt i det berømte Monte Carlo billøpet, men den ble etter hvert vanskelig å forsure med sine bratte stigninger, og i 1946 ble den avløst av ny hovedveg. Den nye vegen ble lagt i det gamle jernbanesporet. Vegen over Tronåsen ble imidlertid gjenåpnet som riksveg i en kort periode i 1973, og fungerte da som omkjøringsveg for personbiler. På begynnelsen av 1990-tallet pågikk det omfattende restaureringsarbeider på kjedehengebrua.

Vurdering

Vegen over Tronåsen er en flott bevart vegpar-sell av den Vestlandske hovedveg. Som en av de vanskeligste vegstrekningene med sine bratte stigninger og skarpe kurver, har vegen blitt lite endret i løpet av sin lange brukstid. På denne vegstrekningen er i tillegg Norges første hengebru bevart. Brua regnes som fredet etter Kulturminneloven selv om det aldri har vært tinglyst. Det er viktig at det utarbeides spesifikke vernebestemmelser som sikrer bevaring av vegstrekningen og bruene for fremtiden.

